

PARTER

KÄRANDE

Saab Dynamics AB, 556264-6074
Box 613
631 08 Eskilstuna

Ombud: Advokat Oscar Brandin
Advokatfirman Delphi i Östergötland AB
Box 465
581 05 Linköping

SVARANDE

1. Anna Andersson, 820203-6029
Åbyvägen 13
431 62 Mölndal

2. Martin Smedjeback, 730627-4296
Skattegårdsgatan 1 D
595 31 Mjölby

Ombud och biträde enligt rättshjälpslagen för 1 och 2: Jur.kand. Tomas Missne
Allmänna Advokatbyrån i Göteborg KB
Box 11910
404 39 Göteborg

DOMSLUT

1. Anna Andersson och Martin Smedjeback ska solidariskt till Saab Dynamics AB betala 471 419 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 16 oktober 2008 till dess full betalning sker.
2. Tingsrätten fastställer Tomas Missnes ersättning enligt rättshjälpslagen till 65 254 kr. Av beloppet avser 28 350 kr arbete, 18 720 kr tidsspillan, 5 133 kr utlägg och 13 051 kr mervärdesskatt.
3. Vardera parten ska svara för sina rättegångskostnader.

Dok.Id 117814

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 363	Rademachergatan 8	016-16 68 00	016-12 36 20	måndag – fredag
631 05 Eskilstuna		E-post: eskilstuna.tingsratt@dom.se		08:00-12:00 13:00-15:00

BAKGRUND

Den 16 mars 2009 dömdes Anna Andersson och Martin Smedjeback av Eskilstuna tingsrätt för bland annat grov skadegörelse till fängelse fyra månader (mål nr B 2545-08). I målet yrkade målsäganden Saab Dynamics AB (Bolaget) skadestånd med sammanlagt 1 166 000 kr jämte ränta. På begäran av Anna Andersson och Martin Smedjeback avskiljde tingsrätten vid huvudförhandlingen skadeståndsanspråket från brottmålet för att handläggas i den för tvistemål stadgade ordningen. Domen överklagades till Svea hovrätt, som den 5 maj 2010 fastställde tingsrättens dom i fråga om ansvar för grov skadegörelse (mål nr B 3161-09). I hovrätten yrkade åklagaren ansvar för grov skadegörelse enligt följande gärningsbeskrivning:

Andersson och Smedjeback har den 16 oktober 2008 tillsammans och i samförstånd tagit sig in i Saab Bofors Dynamics lokaler i Svista i Eskilstuna genom att först klippa upp ett hål i staketet som inhägnar området och därefter slå sönder en fönsterruta till byggnaden. Inne i byggnaden har de tillsammans och i samförstånd förstört och skadat 14 granatgevär till ett sammanlagt värde om 930 000 kr.

I hovrättens domskäl anføres att med hänsyn till att gärningen har utgjort en noggrant planerad och förberedd aktion där egendom för betydande ekonomiska värden kommit till skada, ska gärningen som tingsrätten funnit bedömas som grov skadegörelse. Hovrättens dom är överklagad endast i del som saknar betydelse i förevarande mål och har således vunnit laga kraft i fråga om ansvar för grov skadegörelse.

YRKANDEN M.M.

Bolaget har, såsom dess talan slutligen bestämts, yrkat skadestånd med 952 258 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 16 oktober 2008 till dess full betalning sker att utges solidariskt av Anna Andersson och Martin Smedjeback. Det yrkade beloppet avser ersättning för följande poster:

Förstörd egendom

Ersättning för tre totalförstörda granatgevär med ett belopp om 104 312 kr vardera, sammanlagt 312 936 kr, och ersättning för nio förstörda eldrör med ett belopp om 52 659 kr vardera, sammanlagt 473 931 kr. Yrkade belopp avser granatgevärens och eldrörens försäljningspris. För det fall tingsrätten skulle finna att försäljningspriset inte ska ersättas yrkas ersättning för produktionskostnaderna med ett belopp om 47 575 kr 71 öre per granatgevär, sammanlagt 142 727 kr 13 öre, och 27 514 kr 2 öre per eldrör, sammanlagt 247 626 kr 18 öre.

Reparation av inventarier samt larmutryckning

Ersättning avseende kostnader för reparation av larm med 2 171 kr 75 öre, utryckning med 2 950 kr, glas med 4 489 kr 32 öre, reparation av staket med 12 206 kr och byte av dörr med 24 496 kr, sammanlagt 46 313 kr.

Extra lednings- och säkerhetsarbete

Ersättning avseende 45 timmars arbete för Bolagets säkerhetsansvarige och 16 timmars arbete för Bolagets säkerhetschef. Yrkad ersättning avser lönekostnaden, 313 kr per timme, sammanlagt 19 093 kr. Vidare yrkas ersättning för två personers ledningsarbete under 30 timmar. Ersättning yrkas för lönekostnaden, 522 kr per timme, sammanlagt 15 660 kr.

Stillestånd och informationstid

Ersättning för stillestånd i produktionen, 3 ½ timme vardera för 4 personer, sammanlagt 14 timmar. Yrkad ersättning avser utebliven intäkt med 1 025 kr per timme, sammanlagt 14 350 kr. Vidare yrkas ersättning för produktionsbortfall avseende övrig produktionspersonal för 15 timmar. Yrkad ersättning avser utebliven intäkt med 933 kr per timme, sammanlagt 13 995 kr. Därtill yrkas ersättning för förlorad produktionstid under den tid då informationsmöten med hela personalstyrkan om 60 personer hölls, en halvtimme på förmiddagen och en halvtimme på eftermiddagen dagen efter intrånget. Yrkad ersättning avser utebliven intäkt med 933 kr per timme, sammanlagt 55 980 kr.

Bolaget har vidare yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Anna Andersson och Martin Smedjeback har bestritt skadeståndsskyldighet och yrkat ersättning för sina rättegångskostnader. Sättet att beräkna ränta samt det yrkade beloppet om 46 313 kr avseende reparation av inventarier samt larmutryckning har vitsordats som skäligt i och för sig. För det fall tingsrätten skulle finna att skadeståndsskyldighet föreligger ska skadeståndet jämkas med hänsyn till det bakomliggande syftet för Anna Anderssons och Martin Smedjebacks agerande, deras personliga förhållanden och Bolagets ekonomiska styrka.

Bolaget har vitsordat Anna Anderssons och Martin Smedjebacks ersättningsanspråk för rättegångskostnader som skäligt i och för sig. Anna Andersson och Martin Smedjeback har vitsordat ett belopp om 55 000 kr avseende Bolagets yrkade ersättning för arbete samt den av Bolaget yrkade ersättningen för resa som skäligt i och för sig.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

Bolaget

Anna Andersson och Martin Smedjeback har uppsåtligen eller genom vårdslöshet förstört eller skadat Bolaget tillhörig egendom på sätt som i sig utgjort brott. På grund av sitt agerande har de dömts för grov skadegörelse och olaga intrång. Domen har vunnit laga kraft. De är därmed skyldiga att ersätta Bolaget för såväl sakskada som ren förmögenhetsskada. Då det rör sig om skadegörelse genom uppsåtligt brott saknas skäl för jämkning av skadeståndet.

Vid intrånget i Bolagets lokaler förstördes tre granatgevär och nio eldrör. Vidare fick två granatgevär mindre skador, men dessa två har kunnat repareras. De förstörda vapnen var färdiga för leverans, men fick skrotas. Granatgevär och eldrör tillverkas bara på beställning och lagras inte. Bolaget kunde ersätta de förstörda vapnen och leverera de aktuella beställningarna, men andra leveranser kom på grund av detta att försenas. På grund av sekretess kan Bolaget inte presentera fullständiga underlag för

vapnens försäljningspris eller produktionskostnader, varför den skriftliga bevisningen har maskerats. Vid intrånget skadades inventarier och uttryckning skedde. Intrånget och skadegörelsen medförde extra lednings- och säkerhetsarbete för säkerhetschefen och den säkerhetsansvarige. Den yrkade ersättningen för detta arbete är lågt räknad och avser arbete såväl under som efter den aktuella natten. Vidare uppstod ett stillestånd i produktionen under natten och morgonen. Under natten kunde fyra personer inte arbeta under tre och en halv timme och under den påföljande morgonen uppgick produktionsbortfallet till sammanlagt 15 timmar. Därtill hölls två informationsmöten för personalen, sammanlagt 60 personer, under dagen efter intrånget, ett på förmiddagen och ett på eftermiddagen. Mötena tog 30 minuter i anspråk vardera.

Anna Andersson och Martin Smedjeback

Anna Andersson och Martin Smedjeback är politiskt engagerade och har en övertygelse som bland annat innefattar nödvändigheten av ickevåld. Deras agerande mot Bolaget har varit ett uttryck för denna övertygelse. Agerandet har varit ett moraliskt ställningstagande som varken har syftat till egen vinning eller till att skada Bolaget. Någon skadeståndsskyldighet föreligger inte. För det fall tingsrätten skulle finna att skadeståndsskyldighet föreligger har Bolaget varit medvällande. Ett eventuellt skadestånd ska under alla omständigheter jämkas. Käranden är ett multinationellt bolag och svarandena är privatpersoner som inte har agerat för egen vinning. Deras agerande har skett öppet och fredligt.

De faktiska omständigheterna samt att Anna Anderssons och Martin Smedjebacks agerande oskadliggjorde tre granatgevär och nio eldrör vitsordas. Däremot kan inte något värde på vapnen vitsordas. Anna Andersson och Martin Smedjeback har ingen möjlighet att kontrollera riktigheten i Bolagets uppgifter om vapnens försäljningspris och produktionskostnader. Vid brottmålsprocessen har vapnen felaktigt värderats för högt, då värdet av icke skadade tillbehör till granatgevären togs med i bedömningen. Parterna är nu överens om att dessa tillbehör inte har skadats. I vart fall ska vapnen inte värderas efter försäljningsvärdet, utan efter återanskaffningsvärdet. Bolaget har inte tvingats ställa in några leveranser och alla leveranser har fullföljts, om än senarelagda.

Det har därför varit möjligt för Bolaget att återanskaffa vapnen. Bolagets löne- kostnader för lednings- och säkerhetsarbete har inte utgjort någon extra kostnad för Bolaget, eftersom arbetet skett inom ramen för de anställdas ordinarie arbete. Det råder inte någon adekvat kausalitet mellan Anna Andersson och Martin Smedjebacks handlande och dessa kostnader. Inte heller är det visat att arbetet har tagit den tid i anspråk som Bolaget har påstått. Anna Andersson och Martin Smedjeback ifrågasätter inte tidsåtgången för informationsmötena, men Bolaget har inte presenterat några underlag för vad som innefattas i den yrkade ersättningen för utebliven intäkt. I vart fall kan inte intäktsbortfall ersättas som en stilleståndskostnad.

DOMSKÄL

Bolaget har som skriftlig bevisning åberopat Eskilstuna tingsrätts dom den 16 mars 2009 i mål nr B 2545-08, Svea hovrätts dom den 5 maj 2010 i mål nr B 3161-09, orderbekräftelser daterade den 29 april 2008 och den 10 september 2008 samt kalkylblad avseende nedlagda kostnader vid framställning av granatgevär och eldrör. På Bolagets begäran har vittnesförhör hållits med Lars Serander och Ritma Klucis. Anna Anderssons och Martin Smedjebacks har på egen begäran hörts under sanningsförsäkran.

Anna Andersson och Martin Smedjeback har dömts för grov skadegörelse. Domen har vunnit laga kraft. De är därmed ersättningsskyldiga för den skada som de genom brott orsakat Bolaget. I fråga om skadeståndets storlek gör tingsrätten följande bedömning.

Förstörd egendom

Det är i målet ostridigt att Anna Andersson och Martin Smedjeback har förstört tre granatgevär och nio eldrör. Bolaget har i första hand yrkat ersättning för vapnens försäljningsvärde och i andra hand för produktionskostnaderna.

Lars Serander, som har varit projektchef för det aktuella vapensystemet, har uppgett att kasserade eldrör inte har något värde och inte kan återanvändas i produktionen samt att han har sett två av de skadade eldrören, vilka han bedömde som irreparabla.

Ritma Klucis, som är ansvarig för produktionen vid Bolaget, har uppgett att tre granatgevär och nio eldrör totalförstördes, att de förstörda vapnen skrotades, förutom mindre delar som kunde återanvändas på de två granatgevär som endast fick mindre skador, att de skadade vapnen var färdiga för leverans, att vapnen endast tillverkas på beställning och inte lagerhålls, att skadegörelsen medförde merarbete för att säkra leveranserna och att Bolaget vid detta arbete tvingades använda material avsedd för andra beställningar, vilket ledde till längre leveranstider på efterkommande beställningar.

De förstörda vapnen har varken kunnat repareras eller återanvändas och Bolaget har tvingats till merarbete för att ersätta dessa. Därtill har Bolaget som en följd av skadegörelsen tvingats senarelägga leveranser av efterkommande beställningar. Däremot har Bolaget inte tvingats ställa in några leveranser. Bolaget har kunnat återanskaffa vapnen snabbt och skadan har inte i beaktansvärd omfattning påverkat omsättningen negativt. Återanskaffningen har kunnat ske utan särskild kostnad eller tidsspillan. Vi dessa förhållanden ska Anna Andersson och Martin Smedjeback ersätta Bolaget för produktionskostnaderna och inte för försäljningsvärdet.

Bolaget har till stöd för beräkningen av nedlagda kostnader vid framställningen av granatgevären och eldrören åberopat maskerade kalkylblad. Av dessa framgår att kostnaderna uppgår till de av Bolaget påstådda. Av Ritma Klucis uppgifter framgår att kalkylbladen har hämtats från Bolagets materialplaneringssystem och utvisar standardkostnaden 2008 för tillverkning av granatgevär respektive eldrör. Hon har vidare uppgett att kalkylbladen har maskerats av konkurrensskäl, men att de i omaskerat skick i detalj utvisar produktionskostnaderna. Härigenom finner tingsrätten att Bolaget förmått visa att produktionskostnaderna för granatgevären och eldrören uppgår till vad som har gjorts gällande. Anna Andersson och Martin Smedjeback ska därför till

Bolaget utge ersättning med sammanlagt 142 727 kr 13 öre för de tre förstörda granatgevären och 247 626 kr 18 öre för de nio förstörda eldrören.

Reparation av inventarier samt larmutryckning

Anna Andersson och Martin Smedjeback ska ersätta Bolagets kostnader för reparation av larm, utryckning, glas, reparation av staket och byte av dörr. Yrkade belopp är vitsordade som skäligen i och för sig. Anna Andersson och Martin Smedjeback ska därför till Bolaget utge ersättning med sammanlagt 46 313 kr för reparation av inventarier samt larmutryckning.

Extra lednings- och säkerhetsarbete

Ritma Klucis har uppgett att Bolagets säkerhetsansvarige tvingades arbeta under natten efter intrånget. I arbetet under natten bestod arbetsuppgifterna bland annat av att ta hand om personalen, stödja polisens arbete samt laga staket och fönster. Vidare arbetade den säkerhetsansvarige med arbetsuppgifter orsakade av intrånget i upp till en vecka efter händelsen. Säkerhetschefen, som inte arbetar i Eskilstuna men som tvingades resa dit dagen efter intrånget, har sammanlagt lagt ner två arbetsdagar, 16 arbetstimmar, och den säkerhetsansvarige har lagt ner 45 arbetstimmar med anledning av det inträffade. Deras lönekostnader uppgår till 313 kr per timme. Vidare har hon själv lagt ner 20 arbetstimmar och verkstadschefen, som är personalansvarig, 10 arbetstimmar i anledning av händelsen. Deras lönekostnader är 522 kr per timme. Antalet arbetstimmar är i samtliga fall lågt räknade.

Intrånget och skadegörelsen har utgjort en extraordinär händelse för Bolaget. En sådan händelse ger upphov till lednings- och säkerhetsarbete i en utsträckning som normalt inte erfordras och tingsrätten har ingen invändning mot de uppgifter om tidsåtgång och lönekostnader som Ritma Klucis har lämnat. Det extra lednings- och säkerhetsarbetet utgör en direkt följd av Anna Anderssons och Martin Smedjebacks brott. Mot bakgrund av detta ska Anna Andersson och Martin Smedjeback ersätta Bolaget för extra lednings- och säkerhetsarbete med 34 753 kr. Att arbetet har skett inom ramen för Bolagets vanliga organisation förändrar inte denna bedömning.

Stillestånd och informationstid

När det gäller ersättning för stillestånd och informationstid har Bolaget begärt ersättning för utebliven intäkt enligt två olika belopp per timme. Ritma Klucis har uppgett att dessa två belopp är baserade på Bolagets fasta timpris per budgetår och motsvarar den intäkt som Bolaget går miste om för varje förlorad arbetstimme. I beloppet ingår även lönekostnader och fasta kostnader.

Bolaget har som en följd av skadegörelsen tvingats senarelägga leveranser, men inga leveranser har ställts in. Det är inte visat att Bolaget har drabbats av någon utebliven intäkt. Bolaget har inte preciserat hur stor del av det yrkade beloppet som motsvarar andra kostnader. En sådan utredning kan inte anses vara svår att lägga fram eller medföra kostnader eller olägenheter som inte står i rimligt förhållande till skadans storlek. Tingsrätten kan därför inte skäligen uppskatta den inträffade skadan. Bolagets skadeståndsyrkande ska därför i denna del ogillas.

Jämkning m.m.

Anna Andersson och Martin Smedjeback har uppgett att de båda har mycket små inkomster och att deras möjligheter att betala skadestånd därmed är kraftigt begränsade.

Jämkning av skadestånd vid uppsåtliga brott av allvarlig art kan komma ifråga endast under förutsättning att skyldigheten att utge ojämkat skadestånd med hänsyn till vederbörandes personliga förhållanden måste antagas på ett avgörande sätt äventyra hans återanpassning i samhället (NJA 1992 s. 660). Anna Andersson och Martin Smedjeback ska utge ett stort skadestånd till Bolaget. Skadeståndets storlek kan antas äventyra deras återanpassning till samhället. Det är emellertid fråga om skadestånd på grund av ett politiskt motiverat uppsåtligt brott. Anna Andersson och Martin Smedjeback har uppgett att de inte har för avsikt att betala något skadestånd och att de kan tänka sig att i framtiden genomföra en liknande aktion. Under dessa omständigheter kan inte Anna Andersson och Martin Smedjeback undgå att utge ojämkat skadestånd till Bolaget. Något medvållande från Bolagets sida föreligger inte.

Om sättet att beräkna ränta råder inte tvist.

Sammanfattningsvis finner tingsrätten att Anna Andersson och Martin Smedjeback solidariskt till Bolaget ska utge skadestånd med 471 419 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 16 oktober 2008 till dess full betalning sker.

Tingsrätten finner vid ovan gjord bedömning att ingen part bör åläggas skyldighet att ersätta motparts rättegångskostnader.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 401)

Överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ha inkommit till tingsrätten senast den 25 november 2010. Prövningstillstånd krävs.

På tingsrättens vägnar

Karl Magnus Sjögren

SVERIGES DOMSTOLAR

Bilaga

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I TVISTEMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten.** Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i hovrätten inte lagts fram tidigare, ska klaganden i mål där förlikning om saken är tillåten förklara anledningen till varför omständigheten eller beviset inte åberopats i tingsrätten. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i hovrätten.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud. Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad. Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.